



Hantering av brandfarliga vätskor

A. Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

De idag gällande föreskrifterna är beslutade när tidigare lag och förordning gällde och är i behov av uppdatering av det skälet. Till detta hör att bättre beakta kravet på att inte i föreskriftstext upprepa krav som redan framgår av lag eller förordning. Förslaget till föreskrifter omfattar hanteringskrav men inte produktkrav.

De idag gällande föreskrifterna har ett fokus på stor hantering medan medelstor och mindre hantering dessvärre inte självklart kan tillämpas på ett kongruent sätt. Följden har blivit fler frågor från enskilda, företag, tillståndsmyndigheter och tillsynsmyndigheter än vad de egentligen borde behöva vara. MSB kan också spåra en verklighet bakom uppgifterna om olika bedömning i olika kommuner.

Regeringens riktlinjer om förenkling av regler utgör enligt MSB:s uppfattning i sig en höjning av nivån när det gäller skyddet mot brand och explosion.

MSB anser att enkla regler för hantering av brandfarliga vätskor som tar sikte på medelstor och mindre hantering ger det mest kostnadseffektiva regelverket och det är ett sådant som presenteras.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Stor, eller mycket stor hantering behöver inte stöd i detaljreglering. Kravet på utredning av risker ger fullgoda möjligheter för samhället att motverka en för låg skyddsnivå. Stora investeringar medför att moderna anläggningar genom förslaget kan byggas enligt senaste rön och utredningar om risker utan att behöva fjättras av detaljreglering.

Europas modernaste raffinaderi, i Lysekil, byggdes 1975 och det kommer säkert att dröja innan nästa projekt. Stora depåer kan förutspås en liknande utveckling. Bergrum för olja som byggdes under kalla kriget står idag tömda i väntan på kunder som vill köpa eller hyra dem. Att detaljreglera sådana anläggningar nu innebär att reglerna riskerar att bli omoderna den dag de kan komma att efterfrågas.

Kaminer, element, lösa behållare och explosionssäkra kärl har hittills inte fått saluföras, överlåtas eller brukas utan att ha genomgått typkontroll och åtföljas av ett typintyg. MSB föreslår att dessa regler utgår. De hör till en tid före EU och MSB anser inte att Sverige kan hålla fast vid kraven. Särskilt lösa behållare är ofta redan reglerade via EU och transportlagstiftning.

Uppdelningen till A-, B- respektive C-byggnad har spelat ut sin roll. Det var länge sedan en byggnad kunde sägas vara så skarpt avgränsad till sin användning, och under hela sin brukstid, att man visste vilka personer som skulle vistas där och vilka kunskaper om brandfarliga varor de kunde antas ha. Uppdelningssättet har överlevt sig självt. Beteckningssättet föreslås utgå.

Att ta bort så mycket reglering som möjligt saknar egenvärde. Genvägar måste kunna påtalas och bristande respekt för egna och andras skydd mot brand och explosion kunna beivras. De vägledningarna som kompletterar föreskrifterna måste stå på fast grund. Att helt ersätta föreskrifter med vägledningarna är därför inte möjligt.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Alla som hanterar brandfarliga vätskor berörs men medan enskilda egentligen i huvudsak bara behöver följa instruktioner och varningstexter på förpackningar har handeln och småindustrin ett större behov av styrning. De utgör också den huvudsakliga målgruppen.

Användarna spänner från enskilda, via tillverkare, raffinaderier, oljeindustrin, sjöfarten, kemisk-tekniska industrin, drivmedelsstationer, återvinningsindustrin till utbildningsanstalter och vårdgivare.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Myndighetens beslutanderätt grundar sig på bemyndigandena i 25§ förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor.

Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Förslaget innehåller i huvudsak förenklingar och förtydliganden. Några ökade kostnader för enskilda eller företag förväntas inte till följd av förslaget. Föreslagna övergångsbestämmelser motverkar krav på ombyggnader och omplaceringar.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Hantering av brandfarliga vätskor omfattas inte av någon skyldighet knuten till EU utöver ATEX, skyltning, märkning och transport av farligt gods vilka redan regleras på andra sätt.

Frånvaron av detaljerade tekniska krav gör att MSB, i samråd med Kommerskollegium, inte anmäler förslaget för notifiering enligt EU:s anmälningsdirektiv (2015/1535) samt WTO:s, TBT- och SPS-avtal.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

MSB kan inte se att ikraftträdandet skulle behöva påverkas på annat sätt än att ge rimlig tid, minst sex månader, för branscher och lokala myndigheter att kunna uppmärksammas. Behovet av informationsinsatser är stort, inte så mycket på grund av ikraftträdandet som sådant utan därför att kunskaperna om föreskrifternas innehåll och rentav deras blotta existens ofta är lågt hos många mindre företag.

B. Kommuner och landsting

Beskrivning av effekter för kommuner eller landsting

Regleringen kommer att få effekter för kommuner och landsting. Kommuner och landsting använder brandfarliga vätskor i sin verksamhet precis som företag och enskilda. Exempel kan hittas i transportsektorn och vårdsektorn. Dessutom är vanligen kommunerna både tillstånds- och tillsynsmyndigheter enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Särskilt i dessa roller förutspår MSB en större klarhet som förenklar vardagen. Kommuner och landsting måste dock uppdatera sig på nya bestämmelsers syften och innehåll.

C. Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Brandfarliga vätskor hanteras eller används av en stor del av Sveriges företag framför allt petroleumindustrin, kemisk-tekniska industrin, transportsektorn, verkstadsindustrin, vårdsektorn m.m. m.m. Brandfarliga vätskor används inte bara som bränslen utan också som lösningsmedel och för tillverkning av t.ex. plaster. I ett modernt samhälle används brandfarliga vätskor i stort sätt överallt och av företag av de mest skilda slag. Företagen är oräkneliga.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Förslaget innehåller i huvudsak förenklingar och förtydliganden. Några tillkommande administrativa kostnader kan MSB inte spåra. Däremot förenklas kravnivån för ventilation, samförvaring och fastställandet av minsta tillåtna avstånd väsentligt.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förslaget innehåller i huvudsak förenklingar och förtydliganden. Några förändringar för enskilda eller företag som annars skulle vara opåkallade förväntas inte till följd av förslaget. Många otillåtna hanteringar av cisterner eller lösa behållare är idag svårupptäckta men blir, om förslaget antas, enklare att se.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Någon påverkan på företagens konkurrensförhållanden kan MSB inte förutse.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Företag med stor hantering av brandfarliga vätskor, raffinaderier, depåer, får större möjligheter att utnyttja koncernens planeringsmodeller vid nyetablering eller tillbyggnader.

Företag med medelstor eller mindre hantering av brandfarliga vätskor, bensinstationer, småindustri, får möjligheter att välja mellan att utnyttja sin koncerns planeringsmodeller om sådana finns, och att välja schablonunderlag vid nyetablering eller tillbyggnader.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Ett av syftena med nya föreskrifter är att anpassa dem till små företags behov vad avser tydlighet och enkelhet.

D. Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

MSB har haft samråd med företag med mindre hantering respektive medelstor hantering för att ge möjligheter för företagen att ge synpunkter i tidigt skede.

E. Kontaktperson

Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Lars Synnerholm lars.synnerholm@msb.se 070-609 83 38